

STANISŁAWA KOŚCIUK

ur. 1921; Kalisz

Miejsce i czas wydarzeń	Puławy, II wojna światowa
Słowa kluczowe	Puławy, II wojna światowa, okupacja niemiecka, Żydzi, getto, stosunki polsko-żydowskie, Aleksander Chmielewski, pomoc Żydom, Basaj, życie codzienne

Sytuacja Żydów w Puławach podczas II wojny światowej

Na rynku taki czerwony barak stoi, tam była kiedyś łaźnia i za okupacji tam zrobili getto. Olek Chmielewski, Władzi mąż, tej mojej przyjaciółki, był tam jakimś kierownikiem, bo [tam] były stolarnie, no to Żydzi robili, reperowali tam różności. Tam nie było wolno nikomu wejść. I on przy nich był, on ich tam pilnował, był odpowiedzialny za nich. W Izraelu jego drzewko rośnie, bardzo dużo tych Żydów uratował i kiedyś mnie spotkał, mówi: „Stasiu, chodź, to ci pokażę listy”. Pokazał mi listy od tych, co przeżyli. Ircia mi powiedziała, że byli u nich w gościach. Ja mówię: „No to, cholera, jedź, przecież tobie się należy po ojcu odznaczenie”. Bo podobno tam gdzieś w Izraelu zrobili cmentarz tych, co zginęli w Polsce, i jedno drzewko zasadzone jest [z napisem]: „Aleksander Chmielewski, Puławy”. Za okupacji taki Basaj, paskudny człowiek, jego syn miał tutaj budkę z gazetami, był takim dozorcą ich i bił tych Żydów. Dostali drewniaki, one się ślizgały na ulicy i musieli iść – to były ulice wyskrobane do gołego w zimie żydowskimi rękoma. Łopatę dostał, dostał to i musiał iść w drewniakach, czy się przewrócił, czy nie mógł iść, czy był chory. To ten Basaj nahajką mu przyłał, widziałam na swoje oczy. Nienawidzę go do dzisiaj, chodź już dawno nie żyje. Nie mogłam patrzeć, jak on tłukł tych Żydów.

Data i miejsce nagrania	2003-10-20, Puławy
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Justyna Molik
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"